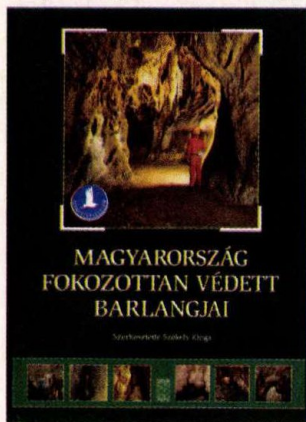

Könyvtermés

ALBERT VALÉRIA rovata

Magyarország fokozottan védett barlangjai

A hazai *barlangkutatás* eredményeinek méltó és színvonalas összefoglalása már évtizedek óta váratott magára. Jóllehet az ismert barlangok száma az ezredfordulóra már meghaladta a háromezeröttszázat, róluk csak a kis példányszámú és ritkán megjelenő egyetlen hazai szakfolyó-

iratban olvashattunk. A barlangok védelme hazánkban jogilag évtizedek óta rendezettnek mondható. Már 1982-óta – az akkor kihirdetett *Természetvédelmi törvény* részeként – a különleges értékeket képviselő barlangokat fokozott védelem alá helyezték (akkor nyolcvanöt volt belőlük). Ezekből jelenleg százharminckettő van hazánkban, és – hála a feltáró kutatásoknak – számuk alighanem még gyarapodni fog.

A kötet bevezető fejezetei a hazai *karsztok* típusait és a barlangok jellegzetességeit mutatja be, tételesen összesítve a 200 méternél hosszabb és az 50 méternél mélyebb barlangokat. Az előbbiből kilencvenkilenc, az utóbbiból kilencven található hazánkban.

A kötet – az *Országos barlangnyilvántartás* „kataszterének” területi beosztását követve – tájegységenként mutatja be a fokozottan védett barlangokat, hegységenként egy rövid

leírással vezetve be az olvasót a terület sajátosságainak ismeretébe. Az ismertetéseket egy-egy barlang legfőbb adatait összefoglaló táblázat, az objektum térképe és részletes leírása, valamint az üreg jellegzetességeit bemutató színes fotók teszik teljessé. Hegységenként áttekintőtérképek segítenek azonosítani a barlangbejáratok helyét. Minden barlang falán olvashatunk az üreg kutatásának történetéről és az ott végzett tudományos vizsgálatok eredményeiről. A részletek iránt is érdeklődők – a barlangok ismertetése után – a legfontosabb irodalmak adatait is megtalálják.

Az enciklopédikus mű értékét jócskán megnöveli az, hogy maguk a szerzők egy-egy barlang vagy tájegység üregeit évtizedek óta kutatják és azok állapotáról naprakész információkkal bíró szakemberek. A kiűnő, több mint 140 színes felvétel a legismertebb – maroknyi – hazai barlangfotós-gárda munkáját dicséri. A kötetet részletes irodalomjegyzék, barlangi névmutató és angol nyelvű összefoglaló egészíti ki.

A szakembereknek, a barlangok iránt érdeklődőknek egyaránt hasznos ismereteket nyújtó, szép kiállítási kötetet *Székelly Kinga*, a *Természetvédelmi Hivatal Barlangtani és Földtani Osztályának* nemrég nyugállományba vonult vezetője szerkesztette, aki egyszersmind megteremtette a föld alatti világ tudatos védelmének egyik feltételét azzal, hogy lerakta a közhiteles barlang-nyilvántartási rendszer alapjait. (Mezőgazda Kiadó, 426 oldal, 9500 forint)

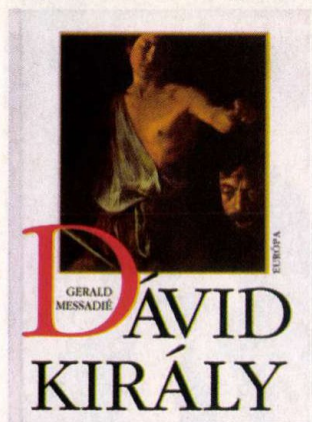
SZABLYÁR PÉTER

Dávid király

Gerald Messadié különleges bátorsággal nyúlt egy olyan témához, amelynek feldolgozásához hatalmas ismeretanyagra és – valljuk meg – némi bátorságra van szükség. Művének főhőse, Dávid és a környezet,

amelyben szerepelteti, a Biblia világát idézi. Ezek az emberek azonban – Saul, Sámuel, Jonathán stb. – hűs-
vér lények, ráadásul nem is mindig a legtisztább jellemek, és velük gyakran megdöbbentő dolgok történnek. Olykor bosszúállók, olykor gyilkosok, vérfertőzők, néha hősök.

Persze, a könyv nem történelmi feldolgozás, nem is irodalmi alkotás, ám a bemutatott környezet, Júdea, valamint a filiszteusok és a zsidók harcai stb. valóságos tényeken alapulnak. Így hát egyszerre olvashatunk történelmet, Ótestamentumot, sőt, krimi is. A szerző azonban hangsúlyozza: „... a történet több ponton is eltér az Ótestamentum szövegétől, s akik jól ismerik a Bibliát, azok nyilván észreveszik ezt”. Mivel Messadié kiválóan ismeri a Biblia világát, s óvatosan mozog benne,

alighanem senkinek sem sérti meg a vallásos érzelmét, annál inkább sem, mert Utószavában meggyőzően indokolja, hogy miért Dávidot választotta műve főhőséül: „Dávidban számos biblia-magyarázó Jézus előfutárát véli felfedezni: a szelídsége valóban ezt sugallja. Dávid bele-nyugszik, hogy egy bosszúálló, vérszomjas isten uralkodik a korabeli lelkeken, de nem hódol neki: mintha inkább könyörületre akarná bírni. Az Ótestamentum komor díszletei között ő az egyetlen, aki mindvégig derűs képet mutat. Mivel nem találtam olyan tanulmányt, amelyben ráismertem volna az én képzeletemben élő Dávidra, ezt a parafrázist írtam meg róla.”

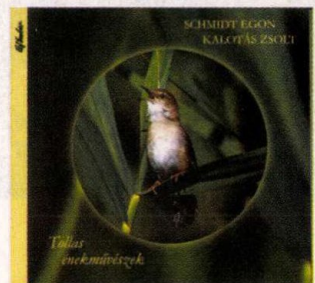
Messadié a történelmi események követésében is pontos, a bestseller irányában azonban határozott engedelményeket tesz. Jól érzékelhető, hogy a könnyebb olvashatóság kedvéért szükségtelenül sokszor és

túlzott mértékben ecsetel naturális részletességgel véres gyilkosságokat és szexuális kicsapongásokat. Ezeknek értelmetlenül gyakori ábrázolása csak felszínessé teszi az egyébként nagyon érdekes és izgalmas olvasmányt. (Európa Kiadó, 2003, 407 oldal, 2300 forint)

JUHARI ZSUZSA

Tollas énekművészek

A verébalakúak vagy énekesek (Passerina) alrendjébe tartozó madarak alsó gégefőjét öt-hét izom mozgatja, hangadásuk viszonylag kisebb mértékben öröklött, nagyobb mértékben tanult mintázatokra épül, miként más madaraké is. Ha tudományos munka volna, akár így is kezdődhetne Schmidt Egon új könyve, de akkor valószínűleg a címe is más volna. A *tollas énekművészek* egy vallomással kezdődik: „Szereztem a madarakat, számomra a természet, a körülöttünk élő, lüktető teremtet világ egyik csodáját jelentik. Gyermekkorom óta rajongok a madárénekért. Számomra összehasonlíthatatlanul nagyobb gyönyörűséget okoz, mint bármely ember alkotott muzsika.” E személyes vallomást a

Magyarországon előforduló 130 énekesből (közülük 90 hazánkban is fészkel) kiválasztott 30 madár bemutatása követi: egy oldal – egy madár, plusz egy egész oldalas kép. A válogatás szempontjait nem sikerült felderíteni, valószínűleg ennyi fért a 64 oldalas albumba, vagy tán ezekről a madarakról voltak Kalotás Zsoltnak szép felvételei. A *Tollas énekművészek* így sem okoz csalódást, mert ha nem sikerül is bemutatnia az énekeseket „a parányi királykától egészen Európa legnagyobb énekesmadaráig, a hollóig”, mégis sok érdekességet tudhatunk meg annak a harminc madártajnak a szokásairól és életéről, amelyek a szerző kezéből beleférték a kötetbe. (Új Ember Kiadó, 2003, 1300 forint) (BZ)